
Batılı Gizli Servislerden IŞİD'e Giden Yol The Road toward ISIS from Western Secret Services

Jürgen ELSASSER

Çev. Emre ERTEM

Kaynak Yayınları, İstanbul, 2015, 357s.

Tanıtıcı: İsmail KURT*

Kitabını 10 yıllık gazeteciliğinin bir ürünü olarak gören yazar Batılı gizli servislerin “İslamcı terörün” (IŞİD’in) palazlanmasının arka planı üzerindeki rolünü, özellikle Balkanlar geçmişini ayrıntılı olarak ele almaktadır. Kitap önsöz, giriş ve yirmi bölümden oluşmaktadır. Saraybosna, 11 Eylül, Terörizmin korkutan boyutları, Gizli servislerin savaşı, El Kaide hayaleti, Cihad için para, Teröristler ajanlar çift taraflı çalışanlar gibi başlıklar bazı önemli bölüm başlıklarıdır. Yazarın kitap-taki genel yaklaşımına göre terörizm birkaç kızgın adamın işi değil, tersine büyük devletlerin organize suçudur.

Yazar önsözüne Siyonistlerin Gazze’de işlemiş oldukları savaş suçunu ve kendi devleti olan Almanya’nın ve Merkel hükümetinin İsrail’e vermiş olduğu silah ve para desteğini eleştirmekle başlar (s.17-18). Yazarın burada, kendi devleti olmasına rağmen Almanya’yı tarafsız bir gözle eleştirmesi takdire şayandır. Yazar daha sonra kasıtlı yapıldığını iddia ettiği sivil uçak düşürmelerinin perde arkasındaki savaş çığırkanlığını, ABD’nin yalanlar üzerine kurulmuş dış politikasını ve Almanya’nın buna alet olmasını eleştirmekte ve Türkiye-Suriye dostluğundan gözü korkan Batı’nın Suriye’de iç savaşın çıkmasının esas nedeni olduğu üzerinde durmaktadır (s.18-24). Bununla beraber yazarın burada Suriye’deki Esed karşıtı grupları terörist, ABD ve Türkiye’yi bu teröristleri destekleyen ülke olarak göstermesine karşın, halkını katleden Esed rejimini halk kahramanı –ki yazar Suriye iç savaşından önce halkın üzerindeki istihbarat baskısından ve daha önce Hama ve Humus’ta yapılan katliamlardan habersiz gözüküyor- ve bunu destekleyen İran ve Rusya’yı da özgürlükleri destekleyen ülke (s.22-24) gibi göstermesinin, haklı bir eleştiri olmaktan öte, yazarın kapitalizm karşıtı bir solcu olmasından kaynaklandığı gözükmektedir.

Alman solunun “hırçın çocuğu” olarak bilinen yazar kitabın girişinde temel tezi olarak şu soruyu sorar: “Terör örgütleri ve savaşçıları gizli servislerin -başta CIA olmak üzere- ortaya çıkardığı yaratıklar mıdır?” (s.30). Yazar daha sonra bir zamanlar Yugoslavya’nın efsanevi bir ülke olmasına, tarihin üç defa Balkan

* Arş. Gör., Şırnak Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Tefsir A.B.D.
ismailkurt1000@hotmail.com

halklarını birbirinin karşısına çıkardığına ve 1980’lerde Afganistan’daki ABD-Mücahitler ilişkisine kısaca değiniyor (s. 31-36).

Yazar 11 Eylül’ün en önemli zanlılarının Bosna’da olduğunu (7 kişiden 4’ünün Bosna gazisi olduğunu) fakat ABD’nin, Saddam’ın Ladin’i desteklediği iddiasını öne sürerek Dünya kamuoyunu Irak işgaline hazırladığını dile getirmektedir (s. 43-44). 11 Eylül Araştırma Komisyonu’nun 567 sayfalık raporunda da bu mücahitlerin Balkanlar bağlantısına sadece birkaç kez değinildiğini belirtmektedir (s. 49). Yazar bu bağlantılara değinilmemesinin nedeni olarak Mücahitlerin Yugoslavya’da da ABD ve NATO tarafından tıpkı 1980’lerde Afganistan’da desteklendiği gibi desteklenmesini göstermektedir (s. 49). Yazarın bu iddialarından ABD’nin 11 Eylül’ü ve faillerini aydınlatmaktan ziyade kararttığı ve 11 Eylül saldırılarında ABD’nin Afganistan ve Irak işgallerine zemin hazırlamak için işin içinde olduğu izlenimini vermektedir.

Yazar bu bağlantılara işaret ettikten sonra bunun arka planına değinmek için Balkanların 20. Yüzyıldaki tarihine kısaca dikkat çekmektedir (s. 53-68). Yazar burada II. Dünya savaşı sırasında kurulan Hançer Birliği’ne (s. 55), Osmanlı vilayeti olan Bosna’nın kısa bir geçmişine (s. 57), İzzet Begoviç’in Müslüman Kardeşler ile irtibatına (s. 64) ve onun “İslami Deklarasyon”una (s. 66) dair bilgiler vermektedir. Yazar Yugoslavya’nın dağılma sürecinde ayrılıkçı güçlerin (Sırp, Hırvat) ve Müslüman fanatiklerin Batı’nın -özellikle ABD ve Almanya- yardımıyla başarılı olduklarına değinmekte, İzzet Begoviç’in partisindeki ılımlıları tasfiye ettiğini ve ABD’nin desteği ile bağımsızlık yanlısı bir politika izlediğini iddia etmektedir (s. 71-83). Ayrıca Bosna savaşı sırasında Boşnaklara gönderilen kaçak silahlardan, bunların gönderilmesindeki ülkelerin, yardım kuruluşlarının, gizli servislerin ve silah kaçakçılarının rolünden bahsetmektedir (s. 87-100).

1992 Haziranından itibaren – ki bu tarih Sovyetlerin yıkılması ve Bosna savaşının başlama yıllarıdır- mücahitlerin İran ve Afganistan’dan yavaş yavaş İzzet Begoviç’in saflarında savaşmak için yasadışı yollardan Bosna’ya gelmeye başladıklarından bahsetmektedir. Bu savaşçıların sayısı hakkında ise ihtilaflar vardır. Bu sayının 1500 civarında olduğunu söyleyen BM’nin yanı sıra Sırp kaynakları bunu 40000’e kadar çıkarmaktadır (s. 105). Yazar bu mücahit grubuna Ladin’in finans destekçisi olduğunu ancak bunun kanıtlanmasının zor olduğunu dile getirmektedir (s. 109). Yazar “Uçurulan Kelleler” başlığı taşıyan 6. Bölümde mücahit savaşçıların yaptığı infazlardan ve bunların kayda alınıp propaganda videosu olarak kullanılmasına değinmektedir (s. 117-121). Yazarın bu bölümdeki en önemli iddiası ise Boşnaklara karşı işlenmiş olan “Pazaryeri Katliamı” gibi bazı katliamların Batı’nın desteğini almak için Boşnaklar ve bu mücahit savaşçıları tarafından yapıldığını ve bunun delillerinin ise ABD görevlileri tarafından ortadan kaldırıldığını iddia etmektedir (s. 124-128). Yazarın Bosna savaşına kitabın konusu gereği tek tarafı yani sadece Müslüman Boşnaklar ve mücahit savaşçıları açısından yaklaş-

ması zaruri bir durum iken sanki Sırları destekler ve över bir görünüm arz etmesi ise yazarın tarafsız yaklaşımının paradoksunu gösterir.

Yazar Bosna-Gate (Bosna Kapısı) bölümünde ABD'nin tıpkı 1980'lerde yaptığı-hem İran hem de Irak'a silah satması- gibi 1990'larda da İran üzerinden Bosna'daki Müslümanlara silah ulaştırdığına değinmekte (s. 131-133), hatta bu silahların ulaştırılması esnasında bazı raporların karartıldığını ve bazı tanıkların susturulduğunu iddia etmektedir (s. 145-150).

Yazar özel askeri şirketlerin ABD ordusundaki oranının günden güne arttığını, bunun nedeninin ise hem ABD ordusuna daha ucuza mal olduğuna hem de bu özel askerlerin ABD'nin kirli işlerinde daha rahat kullanıldığına değinmektedir. Çünkü bu askerler ne ABD ordusundaki yargılama usullerine ne de buldukları (operasyon yaptıkları) ülkelerin yargılama usullerine tabidirler, yargılanmaları ancak ABD yönetiminin izni ile mümkün olabilmektedir (s. 155). Bu özel askeri şirketlerin hem I. Körfez Savaşında hem Balkanlarda hem de Irak işgalinde yer aldıklarına değinmekte ve bu şirketlerin varlığının savaş ekonomisinin önemli nedenlerinden biri olduğuna dikkat çekmektedir (s. 156-166).

Yazar Bosna savaşının ardından, Bosna gizli servisi üzerinden CIA ve İran'ın hâkimiyet kavgasına ve Bosna Gizli servisinin iki numaralı adamının öldürülmesine (s. 171-176) ve mücahitlerin savaş sonrasında yeniden konumlandırılmasına değinmektedir (s. 176-184). Daha sonra Almanya'nın Arnavutluk'taki terör ağını desteklediğini, Arnavutluk'ta Ladin ve El Zevahiri'nin çok etkin çalıştığını dile getirmektedir (s. 187-193). Nairobi'deki ABD elçiliğinin bombalanmasına, ABD ile İslami cihad arasındaki anlaşmanın bozulmasının nedenlerine ve Ladin'in ABD'ye karşı cihad çağrısında bulunmasına da değinilmektedir (s. 197-204). Bodanski'ye göre anlaşmanın bozulmasının nedeni Bosna'daki mücahitlerin ABD kuvvetlerine saldırmamasına karşılık ABD yönetiminin Mısır'da İslamcıların yönetime gelmesine karışmaması ya da engellemesidir (s. 199).

Yazar ABD gizli servisinin UÇK'nın (Kosova Kurtuluş Ordusu) kontrol noktalarına mücahitler yardımıyla sızması esnasında UÇK'nın ABD tarafından terörist örgüt listesinden bir süreliğine çıkarıldığına (s. 208) ve bu sızma sırasında ABD'nin özel askeri şirketleri kullandığına değinmektedir. ABD ayrıca bazı mücahitlere, hava harekâtında kullanmak üzere pilotlar için yerdeki hedefleri gösteren lazer silahıyla hedefleri aydınlatmayı öğretmiştir (s. 209). Yazar El Kaide ile UÇK bağlantısına da değinmekte fakat bu bağlantının bir ideolojik benzeşme ya da yakınlaşmadan ziyade, İnterpolun raporunda da belirttiği üzere, doğrudan ticari amaçlarla bağlantılı olduğunu –Kabil-Priştina eksenindeki uyuşturucu trafiği için- söylemektedir (s. 216). Yazar Kosova ve Makedonya'daki mücahit savaşçılarda Ladin'in kontrolünün olmadığını bilakis ABD gizli servisinin kontrolünde olduğunu söylemekte (s. 221), 2001 Eylül'ünde Makedonya'da barışın sağlanmasını

dan sonra 160 mücahidin bir gecede kaçırıldığını, operasyon sırasında kullanılan Sioux helikopterlerine ise sadece ABD yönetiminin sahip olduğunu dile getirmektedir. (s. 222). Bu tarihin 11 Eylül 2001 ile aynı tarih olması ise dikkat çekicidir.

Yazar Balkanlarda en az 10 yıllık geçmişi olan terörün desteklenmesi meselesi -buna ABD tarafından mücahitlerin ABD çıkarları için kullanılması demek daha doğru olur- üzerine ancak 11 Eylül'den sora yoğun bir ilgiyle gidildiğini söylemektedir (s. 226). Yazar 11 Eylül soruşturmasında Suudi bağlantısının pek araştırılmadığını, bunun nedeninin ise John O'Neil'in¹ ifadesiyle "İslami terörizmin soruşturulması karşısındaki en büyük engel ABD petrol şirketlerinin çıkarları ve Suudi Arabistan'ın rolü" olduğu kanaatindedir (s. 231). Yazar 11 Eylül sonrası Guantanamo'ya götürülen ve insanlık dışı muameleye maruz kalanların ise Suud-Amerikan sermayesinin işlerliğini devam ettirebilmek için kurban edildiklerini dile getirmektedir (s. 237).

Yazar Bosna'daki mücahitlerin savaş sonrası Bosna pasaportu ile Avrupadaki bazı patlamalarda rol alan El Kaide bağlantılarına değiniyor (s. 255-262). Yazar El Kaide Hayaleti başlıklı bölüme ise "Batı tarafından yönetilen terör ağı" alt başlığı ile devam etmektedir. Yazar burada 1998'den önce El Kaide kavramının kullanılmadığından, farklı kişilerin El Kaide'ye bakışlarından, El Zevahiri ile Ladin arasındaki bağlantının Ladin'in finans desteği ile "İslami Cihad"'ın askeri desteğinin birleşmesinden (s. 271) ve ABD ile mücahitler arasında çalışan çift taraflı ajanlardan bahsetmektedir (s. 265-275).

Yazar 11 Eylül zanlılarının ABD Gizli servisinin kontrolünde olduğunu hatta birçok eski Bosna gazisi olan bu zanlıların ABD gizli servisiyle aydınlatılmamış bir ilişkisi olduğunu iddia etmektedir (s. 281). Yazar ABD'nin 11 Eylül'le ilgili açıklaması olan "Usame B. Ladin ve 19 saldırganla ilgili büyük hikâyeyi (büyük yalan)" destekleyecek hiçbir delil bulunmadığını dile getirmektedir. Çünkü bu 19 zanlının hiçbirinin parmak izleri uçak biletlerinde, biniş kartlarında ya da uçaklarda bulunamamıştır. Ayrıca saldırganlardan cesetlerine ulaşılan dokuz zanlının DNA testleri bu güne kadar hiç yapılmamıştır (s. 293). Ladin'in suçu kabullendiğine dair biri Afganistan işgalinin ardından 2001 Kasım'ında ABD askerleri tarafından bulunmuş, diğeri 2004 Başkanlık seçimleri öncesi yayınlanmış iki videokaseti vardır. İçeriği tam olarak belli olmayan bu videoların aksine Pakistan gazetesi Ummat'ta 28 Eylül 2011 tarihinde -saldırıdan iki hafta sonra- Ladin'in katliamla ilgisinin olmadığını söyleyen bir röportajı yayınlanmıştır. Röportaj "...bu saldırılarla ilgili bir bilgim yok ve suçsuz kadınların, çocukların ve diğer insanların öldürülmesini sorumsuz bir davranış olarak görüyorum" şeklindedir (s. 294). Yazar Batı'nın cihadı Rusya'ya karşı kullandığını söylemekte ve Batı tarafından, ABD'ye

1 2001 Ağustosundan önce New York'taki FBI'nin iki numaralı ismi, bu tarihten sonra Dünya Ticaret Merkezi'nin güvenlik şefi olmuş ve 11 Eylül'de yıkıntılar altında hayatını kaybetmiştir.

karşı savaşılanların terörist, Rusya'ya karşı savaşılanların ise gerilla olarak görülmesini eleştirmektedir (s. 311).

Yazar “Son Söz” üne başlarken İslam'ın Batı tarafından radikalleştirildiğini ve kullanıldığını dile getirmektedir (s. 311). Ortaçağlardan beri ideolojik söylem ile savaşların gerçek nedenlerinin aynı olmadığını (s. 313), paranın Tanrı'nın yerini almasından ve artan sayıda insanın Altın Buzağıya (para) tapmasından beri dünyayı uçuruma sürükleyen şeyin din değil ekonomi olduğunu savunmaktadır (s. 316). Yazar Balkanlar, Afganistan, Şattülarap ve Kafkaslardaki çatışmanın nedeninin petrol rezervleri olduğunu, ABD'nin Afganistan ve Irak işgalinin nedeni olarak da Basra Körfezi ve Hazar Denizi havzasındaki petrol ve doğalgaz kaynaklarını kontrol etme arzusu olduğunu söylemektedir (320-321).

Kendisi de bir Avrupalı olan yazar, “Avrupa neden kendi kendiyi yetinmiyor ve kendine şunları söylemiyor: yaşayalım ve yaşatalım, neden kendi küçük evimizi sağlamlaştırıp dünyanın başka yerlerinde yaşayan insanları rahat bırakmıyoruz... Yugoslavya bize dışarıya karşı tarafsız ve barışçıl, içeride ise hoşgörülü ve çok çeşitli olmanın ve bunu yaparken de kendi gelenekleriyle gurur duymanın mümkün olduğunu gösteren bir örnekti. Peki, bu yüzden yerle bir edilmek zorunda mıydı?” diyerek hem arzuladığı ‘ideal devlet’ özlemiyle hem de sitemiyle kitabını tamamlıyor (s. 324).

Kitabın isminin “Batılı Gizli Servislerden IŞİD'e Giden Yol” olarak isimlendirilmesi kısmen doğru olmakla beraber tamamen yayın evinin dikkat çekme ve pazarlama stratejisinden kaynaklanmaktadır. Çünkü kitabın üzerinde durduğu dönem kısmen 90 öncesi ve 2005 sonrasına değinse de genel olarak 1990-2005 arası, özellikle de 92 Bosna savaşı- 11 Eylül 2001 tarihlerini kapsamaktadır. Bundan dolayı kitabın isimlendirilmesinin “Batılı gizli servislerden IŞİD'e giden yolun Balkan ayağı ve 11 Eylül senaryosu” şeklinde isimlendirilmesi kitabın içeriği açısından daha doğru bir isimlendirme olurdu. Yazarın orijinali Almanca olan kitaplarının içinde ismi bu şekilde olan bir kitabının olmaması ve kitabın içeriğinde IŞİD isminin de hiç geçmemesi bunun diğer kanıtıdır. Yazarın özellikle CIA'i cihatçı savaşçıları önce Afganistan sonra Balkanlar ve şu anda Irak'ta kullanmakla eleştirmesi, savaşların asıl nedeninin ekonomi, günümüz açısından söylemek gerekirse, petrol ve doğalgaz rezervlerini kontrol etme arzusu olduğunu belirtmesi dinin ve etnisitenin bunun görünen yüzü olduğunu söylemesi doğru bir yaklaşımdır. Bununla beraber yazarın İzzet Begoviç gibi birini radikal İslamcı sayması, Esed muhaliflerini isyancı kabul etmesi, bunun aksine Esed'i halk kahramanı olarak görmesi, Sırp'ları sanki yurtlarını savunan özgürlük savaşçıları gibi göstermesi ve geçmişte Afganistan'ı işgal eden Rusya'yı barışçıl bir ülke gibi göstermesi yazarın tarafsızlığına gölge düşürmüştür. Bütün bunlara rağmen kitap özellikle Bosna savaşı-11 Eylül arasını kapsayan ABD'nin uluslararası çıkarları için -CIA aracılığıyla- Cihatçı grupları kullanmasını detaylı bir şekilde ele alan kaynak bir eserdir.